

HERMANN HESSE EN GESCHIEDENIS

Hugo Lambrechts-Augustijns

Hermann Karl Hesse (1877-1962) was een Duitstalige Zwitserse schrijver en dichter. Hij ontving in 1946 de Nobelprijs voor de Literatuur. In het werk van Hesse, dat veelal autobiografisch is, komt steeds weer de confrontatie van de mens met zichzelf aan de orde. De dualiteit moet de mens in staat stellen “zichzelf te zijn”. Hermann Hesse behoort tot de kunstenaars die het geluk hadden oud te worden en dus alle levensfasen konden doorlopen en deze op een karakteristieke manier beschrijven. We citeren enkele passages uit zijn boek “*De kunst van het ouder worden*” (Aspekt, 2001).

“Dikwijls krijgen mensen op leeftijd gevoel voor geschiedenis, dat ze vroeger niet hadden, berust op de kennis met betrekking tot de vele lagen, waarmee in de loop van menig decennium van leven en lijden een mensengezicht en een menselijke geest worden bedekt. In feite, ook al is men zich daarvan lang niet altijd bewust, denken alle ouderen historisch. Ze zijn met de bovenste laag, die jonge mensen zo goed staat, niet tevreden. Ze willen hem niet missen of uitwissen, maar ze willen daaronder ook het gevolg van die lagen van belevenissen waarnemen, die het heden pas zijn volle gewicht geven. De wereldgeschiedenis wordt voor een belangrijk deel gemaakt door primitieve en jonge mensen. Zij zorgen ervoor dat ze wordt voortgestuwd en dat het steeds sneller gaat. Het is echter als tegengewicht ook nodig de geschiedenis te verlangzamen en te conserveren, zodat er eilanden van vrede behouden blijven en ze draaglijk blijft. Deze taak hebben beschaafde en oude mensen. Ook al gaat nu de mens, die wij ons voorstellen en wensen, andere wegen dan de onze, dan blijft het toch onze taak dit proces zoveel mogelijk helpen te vertragen. Onbewust staan zelfs de militante krachten in de wereld deze tegenbeweging toe, doordat ze – zij het ook stuntelig – behalve de bewapening en de propaganda-luidsprekers ook hun culturele instellingen in stand houden.

Ouderdom is een fase van ons leven en heeft zoals alle levensfasen een eigen gezicht, een eigen atmosfeer en karakter, eigen vreugden en noden. Om zijn bestaansreden als oud mens te vervullen en zijn taak te volbrengen moet men het met zijn leeftijd en alles wat daarbij komt eens zijn, men moet er ja tegen zeggen. Zonder die ja, zonder de overgave aan datgene wat de natuur van ons verlangt, gaat de waarde en de zin van onze dagen, of we nu oud of jong zijn, verloren en bedriegen wij het leven.”